

Rusmiddelmisbruk

viktigste årsak til tap av autorisasjon

Statens helsetilsyn behandlet 237 saker om alvorlige hendelser i helsetjenesten i 2004. Det var 65 flere enn i 2003. Helsetilsynet gav reaksjoner i 148 av sakene, mot 125 året før. 101 saker ble avgjort uten reaksjon.

Grunnlaget for å reise tilsynssak er oftest klager fra pasienter og pårørende. I saker som resulterte i tap av autorisasjonen, kom de fleste henvendelsene fra arbeidsgiver (30 saker) og i noen tilfeller fra påtalemyndigheten (8 saker). Bare sju saker var initiert av pasientombudet i 2004. Også informasjon fra media, erstatningssaker og ulike meldinger kan danne grunnlag for tilsynssak. Dersom Helsetilsynet i fylket mener at det er grunnlag for å reagere mot helsepersonell, blir saken sendt til Statens helsetilsyn, som har myndighet til å gi formelle reaksjoner som å tildele advarsel eller å frata helsepersonellet autorisasjonen.

Antall reaksjoner gitt av Statens helsetilsyn har økt fra 125 reaksjoner i 2003 til 148 i 2004. Det var 60 som mistet autorisasjonen som helsepersonell i 2004, mot 56 året før. Bakgrunnen for at autorisasjonen ble kalt tilbake, er i de fleste tilfeller misbruk av rusmidler eller andre personlige forhold.

Helsetilsynet behandlet 237 saker i 2004. Det ble gitt 148 reaksjoner og 21 vedtak ble pålagt til Statens helsepersonellnemnd. Over halvparten av tilsynssakene som ble avsluttet med reaksjon mot enkeltpersonell, ble rettet mot leger. 38 leger fikk advarsel, 19 mistet autorisasjonen og 9 mistet rekviseringsretten for legemidler i gruppe A og B. Blant de som mistet autorisasjonen, hadde fire leger allerede mistet

den i et annet nordisk land. Som konsekvens av dette fikk de også tilbakekalt sin norske autorisasjon.

26 helsepersonell mistet autorisasjonen på grunn av rusmiddelmisbruk. 15 av disse var sykepleiere. 10 mistet autorisasjonen på grunn av atferd, herunder kriminelle handlinger som ble ansett som uforenlig med virksomhet som helsepersonell, seks på grunn av seksuell utnyttning av pasient, fire på grunn av egen sykdom og fem fordi de på forhånd hadde mistet annen nordisk autorisasjon som lå til grunn for den norske. De resterende autorisasjonstapene skyldtes alvorlige brudd på helsepersonelloven.

17 virksomheter fikk kritikk fra Statens helsetilsyn for utilstrekkelig organisering, herunder utilstrekkelige systemer for internkontroll. Det er i de fleste tilfeller Helsetilsynet i fylket som gir kritikk mot ledelsen for svikt ved organisering eller styring av helsetjenesten som tilbys. Tallet på slike saker er derfor relativt lavt i Statens helsetilsyn, sett i forhold til det totale antall avsluttede saker.

Til tross for økt saksmengde var saksbehandlingstiden stort sett uendret. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for tilsynssaker var 8,2 måneder (i 2003 tok det 8,9 måneder), median var 6,3 måneder. Per 31. desember 2004 var 142 tilsynssaker til behandling i Statens helsetilsyn.

Bakgrunnen for at autorisasjonen ble kalt tilbake, er i de fleste tilfeller misbruk av rusmidler.

Tabell 1 Antall tilsynssaker i perioden 2002-2004

	Reaksjon	Ingen reaksjon
2002	103	71
2003	125	55
2004	148	101

Tabell 2 Helsetilsynets reaksjoner mot helsepersonell 2004 (tall for 2003 i parentes)

	Advarsel	Tap av autorisasjon	Tap av rekviseringsrett	Begrenset autorisasjon
Lege	38 (37)	19 (16)	9 (2)	1 (3)
Tannlege	5 (2)	2 (2)	0 (0)	
Psykolog	2 (6)	1 (3)		1 (0)
Sykepleier	4 (6)	25 (28)		3 (0)
Hjelpleier	1 (2)	7 (3)		0 (1)
Vernepleier	0 (0)	2 (1)		0 (0)
Jordmor	0 (1)	0 (0)		0 (0)
Fysioterapeut	2 (2)	1 (2)		0 (0)
Andre grupper	2 (1)	3 (1)		0 (0)
Uautoriserte	3 (2)			
Totalt	57 (59)	60 (56)	9 (2)	5 (4)

Tabell 3 Årsaken til tilbakekall av autorisasjon fordelt på helsepersonellgrupper

	Sykepleier	Hjelpepleier	Lege	Andre	Sum
Rus	15	4	5	2	26
Sykdom	0	0	3	1	4
Seksuell utnyttning av pasient	2	1	2	1	6
Atferd	3	1	4	2	10
Uforsvarlighet	2	1	0	2	5
Ikke innrettet seg etter advarsel	0	0	1	1	2
Mistet autorisasjon i utlandet	1	0	4	0	5
Annet	2	0	0	0	2
Sum	25	7	19	9	60